

A TANTÁRGY ADATLAPJA

A jelenkori filozófia története. Kontinentális filozófia

Egyetemi tanév 2025/2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Történelem és Filozófia
1.3. Intézet	Magyar Filozófiai Intézet
1.4. Szakterület	Filozófia
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Filozófia
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		A jelenkori filozófia története. Kontinentális filozófia				A tantárgy kódja	HLM2502
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			dr. Szigeti Attila egyetemi adjunktus				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			dr. Rancz Mónika				
2.4. Tanulmányi év	3	2.5. Félév	5	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa	Alaptárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	2
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	28
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					20
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					20
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					18
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					8
Vizsgák					4
Más tevékenységek:					-
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					70 konv.
3.8. A félév összóraszám					56 fiz./126 konv.
3.9. Kreditszám					5

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	
4.2. Kompetenciabeli	

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Az előadások 70%-án kötelező a részvétel, azaz a 14 előadásból minimum 9-en a hallgatónak kötelező jelen lennie.
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	A szemináriumi részvétel kötelező. Az elmaradt szemináriumokat be lehet pótolni.

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai/kulcs-kompetenciák	C1 A filozófia elméleti és történeti alapjainak beazonosítása és megfelelő alkalmazása: elvek, értékek, etikák, gondolkodási modalitások és gyakorlatok C2 Általános és ágazati filozófiai gondolatok, témák és problémák rendszerezése és megfogalmazása C5 Filozófiai gondolatok/ismeretek létrehozása és közlése
Transzverzális kompetenciák	CT1 Közepes nehézségű problémahelyzetek realista, illetve mind elméleti, mind gyakorlati érveléssel való kezelése, hatékony megoldásuk érdekében CT2 A hatékony multidiszciplináris csoportmunka technikáinak a különböző hierarchikus szinteken való alkalmazása

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A XX. századi eurokontinentális filozófia meghatározó irányzatainak történeti-értelmező, de egyben problémaorientált bemutatása: a fenomenológiai hagyomány, az egzisztenciafilozófiák, a filozófiai hermeneutika, a (poszt)strukturálisizmus, a posztmodern, a kritikai elmélet stb. meghatározó műveinek, központi témáinak és problémáinak, fogalomrendszereinek az ismertetése.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	- A kontinentális filozófia leíró-értelmező, fogalomelemzési és módszertani gyakorlatának, az összehasonlító elemzés képességének az elsajátíttatása. - A kontinentális filozófia eszközkészletének és eredményeinek az alkalmazása a kortárs világ kulturális-művészeti, társadalmi-politikai és tudományos problémáira, illetve a kortárs információ- és kommunikációtechnológiák, a vizuális kultúra és a média elemzésében és kutatásában.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Általános bevezetés: meghatározó iskolák (eurokontinentális és angolszász analitikus filozófia; jellemzőik), problematikák, korszakok, áramlatok, szerzők a XX. sz.-i filozófiában	Előadás	
Husserl fenomenológiája 1: pszichologizmus-kritika; intencionalitás; kategoriális szemlélet; epokhé, redukciók; noézis-noéma; transzcendentális idealizmus; időtudat; fantázia és képtudat.	Előadás, szövegelemzés	
Husserl fenomenológiája 2: interszubjektivitás; életvilág; történetiség; statikus, genetikus és generatív fenomenológia.	Előadás, szövegelemzés, vita	
Heidegger 1: egzisztenciális analitika és fundamentálonológia.	Előadás, szövegelemzés	
Heidegger 2: léttörténet; műalkotás; technika.	Előadás	
Francia fenomenológia: Sartre, Merleau-Ponty, Lévinas.	Előadás, problémaelemzés	
Filozófiai hermeneutika: egzisztencia-, nyelv-, történetiség-, cselekvés- és műalkotás-hermeneutika; narratív identitás; Heidegger, Gadamer, Ricoeur.	Előadás, problémaelemzés, vita	

Frankfurti iskola: kritikai elmélet, kommunikatív cselekvésemélet, diszkurzusetika, elismerésemélet; Adorno, Horkheimer, Habermas, Honneth.	Előadás, vita	
Strukturalizmus és posztstrukturalizmus	Előadás	
Derrida: a logo- és fonocentrizmus kritikája; grammatológia; différance; dekonstrukció és etika.	Előadás, vetítés, vita	
Deleuze: differencia és ismétlés; az értelemkeletkezés logikája; skizoanalízis.	Előadás, vetítés, vita	
Foucault: a tudás archeológiája és a hatalom genealógiája; az önteremtés etikája.	Előadás, szövegelemzés	
Posztmodern filozófia: Lyotard, Baudrillard.	Előadás, vita	
Kortárs fejlemények: Badiou, Zizek, Agamben.	Előadás, vetítés, vita	
Könyvészet Dreyfus, H., Wrathall, M.: <i>The Blackwell Companion to Phenomenology and Existentialism</i>, Blackwell, Oxford, 2006. Foucault, M.: <i>A szavak és a dolgok</i>, Osiris, Budapest, 2000. Gadamer, H-G.: <i>Igazság és módszer</i>, Osiris, Budapest, 2003. Habermas, J.: <i>Kommunikatív etika</i>, Új Mandátum, Budapest, 2001 Habermas, J., Lyotard, J.-F., Rorty, R.: <i>A posztmodern állapot</i>, Századvég, Budapest, 1993. Heidegger, M.: <i>Lét és idő</i>, Osiris, Budapest, 2001. Horkheimer, M., Adorno, Th. W.: <i>A felvilágosodás dialektikája</i>, Atlantisz, Budapest, 1990. Husserl, E.: <i>Karteziánus elméletek</i>, Atlantisz, Budapest, 2000. Lévinas, E.: <i>Nyelv és közelség</i>, Jelenkor, Pécs, 1996. Merleau-Ponty, M.: <i>A filozófia dicsérete és más esszék</i>, Európa, Budapest, 2003. Moran, D. (szerk.): <i>The Routledge Companion to Twentieth Century Philosophy</i>, Routledge, London-New York, 2008. Sartre, J.-P.: <i>A lét és a semmi</i>, L'Harmattan, Budapest, 2006. Ullmann, T., Olay, Cs.: <i>Kontinentális filozófia a XX. században</i>, L'Harmattan, Budapest, 2011.		
8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
Moran: <i>The Routledge Companion to Twentieth Century Philosophy</i> . 1-40.	Szövegelemzés	
Husserl: <i>Karteziánus elméletek</i> . 29-37§.	Szövegelemzés	
Husserl: <i>Karteziánus elméletek</i> . 37, 43-67.§.	Szövegelemzés, vita	
Heidegger: <i>Lét és idő</i> . 9-10, 12-16, 29-31§	Szövegelemzés, vita	
Heidegger: <i>Lét és idő</i> . 39-41, 64-66. §.	Szövegelemzés, vita	
Gadamer: <i>Szöveg és interpretáció</i> . 17-43.	Szövegelemzés, problematizálás, vita	
Grondin: <i>A hermeneutikai igazságfogalom kibontakozásáról</i> . 221-233.	Szövegelemzés, vita	
Ricoeur: <i>Fenomenológia és hermeneutika</i> .	Szövegelemzés, vita	
Merleau-Ponty: <i>A közvetett nyelv és a csend hangjai</i> . 142-154.		
Barthes: <i>A strukturalista aktivitás</i> . 523-527. Lévi-Strauss: <i>A mítoszok strukturális elemzése</i> . 481-487.	Szövegelemzés, vetítés, vita	
Barthes: <i>S/Z</i> . 13-34.; Függelék: Honoré de Balzac: <i>Sarrasine</i> . 275-319.	Szövegelemzés, problematizálás, vita	
Lévinas: <i>„Etika és Végtelen”</i>	Szövegelemzés, vetítés, vita	

Derrida: „Az elkülönböződés”.	Szövegelemzés, vita	
Foucault: A panoptikusság. 267–309.	Vetítés, vita	
Könyvészet Barthes, R.: <i>S/Z. Osiris – Gond. Bp.</i>, 1997. 13–34.; Függelék: Honoré de Balzac: <i>Sarrasine</i>. 275–319. Barthes, R.: A strukturalista aktivitás. In Bokay Antal, Vilcsék Béla (szerk.): <i>A modern irodalomtudomány kialakulása</i>. Osiris, Bp., 1998. 523–527. Bernet, R., Kern, I. és Marbach, E.: <i>An introduction to Husserlian Phenomenology</i>, Evanston, Northwestern University Press, 1993. Bokody, P., Kenéz, L., Szegedi, N. (szerk.): <i>Transzcendencia és megértés. Lévinas etikája és metafizikája</i>, L'Harmattan, Budapest, 2008. Claude Lévi-Strauss: A mítoszok strukturális elemzése. In Bokay Antal, Vilcsék Béla (szerk.): <i>A modern irodalomtudomány kialakulása</i>. Osiris, Bp., 1998. 481–487. Deleuze, G., Guattari, F.: „A rizóma”, <i>Ex Symposion</i>, 1996/15-16, 1-17. Derrida, J.: „Az elkülönböződés”, in Bacsó, B. (szerk.), <i>Szöveg és interpretáció</i>, Cserépfalvi, Budapest, 1991. Fehér M., I.: <i>Martin Heidegger. Egy XX. századi gondolkodó életútja</i>, Göncöl, Budapest, 1992. Foucault, M.: A panoptikusság. In: <i>Felügyelet és büntetés</i>, Gondolat, Budapest, 1990. Gadamer, H.-G.: Szöveg és interpretáció. In Bacsó Béla (szerk.): <i>Szöveg és interpretáció</i>. Cserépfalvi Kiadó, Bp., 1991. 17–43. Grondin, J.: <i>Bevezetés a filozófiai hermeneutikába</i>, Osiris, Budapest, 2002. Grondin, J.: A hermeneutikai igazságfogalom kibontakozásáról. <i>Athenaeum</i>. II(1993.)1. 221–233. Hankiss, E. (szerk.): <i>Strukturalizmus</i>, I-II, Európa, Budapest, 2001. Heidegger, M., <i>Rejtektutak</i>, Osiris, Budapest, 2006. Honneth, A.: <i>Elismerés és megvetés. Tanulmányok a kritikai társadalomelmélet köréből</i>, Jelenkor, Pécs, 1997. Husserl, E., <i>Az európai tudományok válsága</i>, Atlantisz, Budapest, 1998. Lévinas: „Etika és Végtelen” Interjú Emmanuel Lévinas-szal. In Bokody Péter – Szegedi Nóra – Kenéz László (szerk.): <i>Transzcendencia és megértés. Lévinas etikája és metafizikája</i>. Budapest, 2008. 36–47. Merleau-Ponty, M.: A közvetett nyelv és a csend hangjai. In Bacsó Béla (szerk.): <i>Kép, fenomén, valóság</i>. Kijárat Kiadó. Bp., 1997. 142–154. Merleau-Ponty, M.: <i>A látható és a láthatatlan</i>, L'Harmattan, Budapest, 2006. Ricoeur, P.: <i>Fenomenológia és hermeneutika</i>, Kossuth, Budapest, 1997. Sutyák, T.: <i>Michel Foucault gondolkodása</i>, Attraktor, Gödöllő, 2007. Szabó, Zs.: <i>A keletkezés ontológiája. A végtelen fenomenológiája</i>, L'Harmattan, Budapest, 2005. Szigeti, A.: <i>A testett öltött másik. Kortárs fenomenológiai tanulmányok</i>, Pro Philosophia, Kolozsvár, 2011. Varga Péter András, Zuh Deodáth (szerk.): <i>Husserl és a Logikai Vizsgálódások</i>, L'Harmattan, Budapest, 2009. Weiss, J.: <i>A Frankfurter Iskola. Tanulmányok</i>, Áron, Budapest, 1993. Zizek, S.: „Az ideológia fenséges tárgya” (részletek), <i>Pompeji</i>, 1994/1-2, 198-225. Internet Encyclopedia of Philosophy. http://www.iep.utm.edu/ Stanford Encyclopedia of Philosophy. http://plato.stanford.edu/		

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A kurzus tartalma összhangban van Európa Unió és az angolszász országok egyetemein hasonló címmel oktatott kurzusok tartalmával.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Az előadáson átadott ismeretanyag elsajátítása, ennek megfelelő alkalmazása és használata	Az ellenőrzés folyamatosan történik a félév során a vitákba való bekapcsolódás révén, valamint a félévi záróvizsgán	20%
	A jelenkori kontinentális filozófia témáinak, problémafelvetéseinek, fogalomkészletének és leíró-értelmező gyakorlatának a megfelelő elsajátítása, illetve alkalmazása	Félév végi, szóbeli záróvizsga	50%
10.5 Szeminárium / Labor	A szövegek értelmezésben való aktív részvétel	Szöveg bemutatása, szövegek értelmezésében	20%

		való aktív részvétel	
	Vitákban való aktív részvétel	Az ellenőrzés folyamatosan történik végig a félév során, a vitákban való állandó, aktív részvétel révén	10%
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- Az előadásokon 70%-os, a szemináriumokon 100%-os részvétel - Minimum egy szemináriumi szöveg bemutatása a félév folyamán - A vitákban, szövegek megbeszélésében való állandó, aktív részvétel			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)¹

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							
								
								

Kitöltés időpontja:
2025. 09. 18.

Előadás felelőse:

Szeminárium felelőse:

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 09. 25.

Intézetigazgató:

.....

¹ Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az [SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban](#) történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.